# GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek | Nro. 86. | 1. Sierpnia 1825.

## WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— *Z Wiédnia d. 15. Lipca.* —

Gazety Medyiolańskie z d. 7. Lipca zawieraią następuiące szczegóły względem pobytu NN. Cesarstwa w Breścia.

N. Pan w towarzystwie Wice-Króla i C. K. prowincyynych Delegatów raczył w d. 5. Lipca o godzinie 8 rano zwiedzić główną szkołę normalną dla chłopców, potem szkołę normalną dla dziewcząt i instytut opatrzenia w klasztorze *degli Angeli*; dostoyny Monarcha poszedł do nowego Kościoła katedralnego, gdzie po odprawieniu modłów przed N. Sakramentem obeyrzał ten gmach obszerny i wspaniały iakoteż stary Kościół katedralny. Ztąd udał się Monarcha na mieysce, gdzie pracuią czynnie nad odkopaniem starożytney budowy miańey za świątynię Herkulesa.

N. Pan zeszedł do niedawno odkopanego chodnika, dla obeyrzenia tamecznych malowań, podług sposobu i stylu malowideł ściennych w Herculanum odkrytych, i raczył łaskawie przyiąć ofiarowany sobie przez Prezydenta Atheneum Kaw. Girolamo Monti exemplarz dzieła: *Monumenti antichi di Brescia*, kosztem instytutu Atheneum wydany, iakoteż rys odnowienia przedsionka (*Risterazione del pronao*) przez utalentowanego malarza L. Basileti dokonanego.

Oprócz Hrabiego i Hrabiny Martinengo, w których pałacu NN. Cesarstwo mieszkaią, wezwani byli do stołu Cesarskiego: Biskup, C. K. Delegaci prowincyyni, Podesta, Kommendant placu i załogi i Major Hauer.

N. Pani poświęciła cały dzień zwiedzaniu rozmaitych pobożnych i dobroczynnych zakładów i instytutów miasta, mianowicie klasztoru Salezianek, domu dla chorych kobiet będącego pod zarządem Hrabiny Hipolity Fé starego i nowego Kościoła katedralnego i wyżey pomienionych starożytności. N. Pan zaś zaszczycił obecnością swoią bogatą i dobraną galeryią Hrabiego Paolo Tosi, i nakońcu oglądał w kościele S. Afry i w Bazylice di S. Nazaro znayduiące się malowidła pędzla Titiana. Popołudniu był Monarcha na placu Corso.

---

Towarzystwo pierwszey Austryiackiey kassy oszczędności, stawiło z końcem pierwszego półrocza, t. i. w d. 30. Czerwca 1825 następuiące rezultaty.

Ogólny maiątek kassy oszczędności wynosił 2 mil. 156042 ZR. 54 kr. w M. K.; Kapitału funduszowego było 50098 ZR. 13 kr. 3 den. w M. K.; tudzież 8534 ZR. 29 kr. w ilości iuż pierwey odebraney.

Instytut liczył maiących udział do składek w M. K. 10607 a do składek w W. W. 1529 razem 12136 interesentów.

Od 1. Stycznia do 30. Czerwca t. r. wydano częścią w eskoncie, częścią w zaliczeniach na akcyie uprzyw. narod. banku, lub w papierach Stanu i losach pożyczką na realności w kraiu, 10 mil. 433548 ZR. 7 kr. w M. K.

W Wiedniu d. 14. Lipca 1825.

(*Podpisy.*)

## WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

### Ameryka Hiszpańska.

Z Porto-Rico donoszą z d. 29. Marca: »Król. woienny okręt S. Joseph dogonił osławionego rozboynika morskiego Cofresi, który nie mogąc uyść, wylądował z dziesięciu ludźmi swoiey osady w nadziei schronienia się w lasach. Czynności Władz Guayany i Patillas winni iesteśmy, iż żaden z tych złoczyńców nie uszedł. Cofresi zeznał wszystkie swoie rozboie: okręty Hiszpańskie, Francuzkie, Duńskie, Amerykańskie znaczną mu przynosiły zdobycz. Sąd woienny zebrał się w d. 27. Marca i wskazał go na śmierć. Tylko ieden z rozboyników miał lat 30 inni po 20 do 25. Spodziewaią się, że kara ta uczyni wrażenie na rozboynikach, którzy nasze morza niepokoią i żadney banderze nieprzepuszczaią.

Pismo pewne północno-Amerykańskie donosi: »Creekowie, właściwie Uscheseesy, także Muskogulgeny, pokolenie kraiowców, którzy iak i wszyscy inni Indyanie wypierani coraz bardziey ze swoich oyczystych siedlisk i lasów od wzrastaiącey coraz bardziey ludności białych, mieli mieć powszechne zgromadzenie, i na tém uchwalić: 1) Niebrać ani dolara z summy ostatnim układem onym za odstąpienie kraiu przyrzeczoney, 2) nie wieść woyny z białymi i ani kropli krwi nie przelać tych, którzy przysłani będą do opanowania ich kraiu, 3) gdyby zaś biali mogli na sobie istotnie przenieść, by ich z oyczystych siedlisk wypędzali, tedy legną w krzakach swoich, umrą i ra-

)(

czéy wolą ziemię oyczystą swoiemi uprawić zwłokami iak onę opuścić.«

Jenerał Lafayette wsiędzie znowu w d. 15. Sierpnia na okręt i popłynie do Francyi.

Jak wiadomo iezioro Ontario łączy rzeka Niagra z ieziorem Erie, z którego wypływa rzeka S. Wawrzyńca; atoli wodospad 137 stóp wysoki, na Niagarze zaraz po swoiem wyyściu z ieziora Erie, czyni niepodobną żeglugę z iednego na drugie iezioro. Teraz zaś naynowsze dzienniki i listy z Quebeck donoszą, że mieszkańcy są zwołani dla naradzania się nad planem do nowego kanału, w zamiarze połączenia ieziora Ontario z ieziorem Erie przez żeglugę.

Do Puertorico przybył w d. 12. Kwietnia korpusz 1200 ludzi rekrutów z Teneryffy iedney z wysp Kanaryyskich pod panowaniem Hiszpańskiém będącey. Wspomniony korpus przeznaczony na wzmocnienie osady Hawanny. Na żądanie Gubernatora Puertorico pozostało z tego korpusu 200 ludzi dla wzmocnienia osady na teyże wyspie.

Mieszkańcy i milicyie w Puertorico są naylepszym duchem ożywione.

## Hiszpaniia.

Gwiazda donosi z Madrytu z d. 30. Czerwca: »Nowy Minister Woyny, Margrabia Zambrano, który służbę swoią rozpoczął iako paź Karola IV., i z tego stopnia posunął się do Jenerała iazdy gwardyi, uprosił sobie u Monarchy, aby ostatnie to mieysce mógł zatrzymać; przy wniyściu do Ministeryium kazał wystąpić gwardyi i miał do niey mowę, w którey wyraził: »W waszych szeregach i z wami broniłem dotąd nayświętszey sprawy Tronu i Ołtarza; teraz, kiedy przez Króla do godności Ministra Woyny iestem powołany, przysięgam, iż nigdy ani pośrednio ani bezpośrednio nie przyłożę się do iakiegobądź ścieśnienia praw i nieograniczonego Władztwa Króla, i nie dopuszczę, aby iakakolwiek zaszła odmiana w formie Rządowey.

Z Madrytu donoszą, że oprócz Jenerała Laserny przybył tamże Jenerał Kanterak; tenże i Jenerał Laserna wezwani są do Rady Stanu dla zdania sprawy ze stanu rzeczy w Peru i środkach onemu zaradzenia.

## Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Liczba Irlandzkich i Angielskich Parów maiących posiadłości w Irlandyi i którzy podczas publicznych rozpraw oświadczyli się za emancypacyią Katolików, wynosi 65.

Tak w Dublinie, iak i po innych miastach Irlandyi utworzyły się towarzystwa, aby uzyskać emancypacyią wszelkiemi środkami w ich mocy będącemi. — Korona zamyśla nabyć bogatego Biskupstwa Sador na wyspie Man, które z duchownem władztwem zawieraiącem 17 parafii należy do rodziny Xiążąt Athol.— Pobor z ostatnich trzech miesięcy iest teraz ogłoszony. Jeżli porównamy cały dochód roku z d. 5. Lipca się kończącego z rokiem przeszłym, tedy pokaże się w prawdzie zmnieyszenie o 786399 funt. szterl.; w poborze roku zeszłego obiętą była Austryiacka wypłata 2 1/2 mil., i ten przypadkowy dochód odciągnąwszy, okaże się dochód ostatniego roku o 1 3/4 mil. znacznieyszy. Cła i akcyzy uczyniły razem 1 mil. 319661 funt. szterl. więcey, iak roku zeszłego, chociaż niektóre rubryki znacznie zostały zniżone.

Korzyść, iaką niektórzy maią z przedsiebierstw kanałów w Anglii iest ważną. Jedna Akcyia na kanał Agreski i Calderski w Szkocyi, która właścicieli 500 funt. szterl. kosztowała, czyni im teraz rocznego dochodu 900 funt. szterl.

Marszałek Makdonald odbywa podróż po północney Szkocyi.

Pismo Angielskie, *Truth Seller*, donosi, że gazeta *New Times* i *Courier* maią teraz iednego właściciela i są wytłaczane w iedney drukarni.

## Francyia.

Król Jegomość dał w d. 11. Lipca prywatne posłuchanie Margrabiemu Lauriston i w dniu tymże i następnym pracował z P. Villelem.

Król darował miastu Clermont posąg Pascala.

Pannie Delfinie Gay autorce ody na Koronacyią wyznaczył Monarcha pensyią 1500 franków.

Xiąże Salerno podług doniesień z d. 12. t. m. bawi ieszcze w Paryżu i w towarzystwie swoiey synowicy, Xiężny Berry, zwiedza osobliwości tey stolicy.

Gwiazda zbiia wiadomość umieszczoną w niektórych pismach Paryzkich o zbieraniu się korpusu obserwacyynego pod Perpignan. Tylko 3 do 4 pułków zebrało się z przyległych miast Perpignanu na przegląd. To samo zaszło pod Bajonną; w tey mierze nie ma nic innego iak podobny przegląd iazdy w Lunewillu. Woyska opuszczaiące Hiszpaniią idą ku środkowi na wschod i północ Francyi a nie na południe.

Nowy oddział artyleryi do Kadyxu przeznaczony, wyruszył w d. 7. z Toulonzy do Rochefort, gdzie wsiądzie na okręty.

## Prussy.

Naynowszy numer Dziennika Rządowego Król. Rządu w Potsdamie zawiera następuiące rozporządzenie gabinetowe do Ministra Stanu Barona Allenstein: Zaięty nieustannie życzeniem powrócić Kościołowi ewanielickiemu w Państwach Moich początkowe nauk zasady, którym byt swój winien, nauk, opartych na iednostayney i wspólney prawdziwie biblijney agendzie, stósownie do ustaw naydawnieyszych urządzeń, aby przez to wiernych Moich poddanych ewanielic-

kich, o ile to iest w mocy Moiéy, uchronić od niebezpieczeństwa i nadużyć bezprawnéy samowolności, matki powątpiewania i oboiętności religiynéy, tudzież, aby przywrócić zatracone spólnictwo ducha w całém zebraniu wiernych; dostrzegłem z naywyższém zadowoleniem w rapportach waszych przy końcu roku złożonych, iż okoliczność ta szybki wzrost przybiéra, gdy niektóre prowincyie osobliwie Pomerania i Saxonia prawie zupełnie, inne zaś w znacznéy części zaleconą przeze Mnie nową agiendę przyięły, tak, iż z 7782 kościołów ewanielickich znayduiących się w Państwach Moich 5343 kościoły iuż ią przyięły. Konsystorze, Superintendenci i plebani, którzy ważność rzeczy, potrzebę czasu, tudzież czystość Moich zamiarów uznawszy, starali się o rozkrzewienie tak zbawiennego dzieła, daiąc Mi przez to zadowalaiące dowody ufności w Moich widokach, będą na zawsze z wdzięcznością wspomniani w dzieiach kościoła ewanielickiego-pruskiego, iako znakomici mężowie, którzy trafnie dostrzegaią to, co poprawy potrzebuie: imiona ich zasłużone zachowam w Méy pamięci. Nie wątpię bynaymniéy, iż inni plebani w sprawie cel zbawienny, a środki dopięcia go proste, maiącéy, w sprawie, któréy świętość doświadczenie stwierdziło, nie zaniedbaią naśladować tych, którzy ich w chwalebném usiłowaniu wyprzedzili; tém bardziéy, że z pewnością twierdzić można, iż ci tylko nie przyięli nowéy agiendy, którzy albo są źle o niéy uprzedzeni lub iéy wcale nie znaią. Dla tego upoważniam was do ogłoszenia niniéyszéy woli Moiéy przez wszystkie Dzienniki urzędowe. — W Berlinie d. 28. Maia 1825. (podp.) Fryderyk Wilhelm.

## Rossyia.

Missyionarze Szkoccy, którzy, iak wiadomo, przed kilku laty otrzymali pozwolenie osiąść w Krymie, Gubernii Astrakańskiéy, w prowincyiach: Kaukazkiéy i Georgii dla nawracania tamecznych pogan, znieśli niedawno w Rossyi wszystkie swoie instytuty Missyi. Znanego Missionarza, Carrutheres, spodziewaią się w Petersburgu, zkąd uda się do Szkocyi.

## Turcyia.

Dostrzegacz Austryiacki z dnia 22go Lipca donosi:

### Wiadomości z Grecyi:

»Jedynaście Numerów »Kroniki Greckiéy« z d. 11. Maia do d. 15. Czerwca, które niedawno odebraliśmy, napełnione są po większéy części szczegółami działań oblężenia, iak i obrony Messolungi. Nieprzyiaciel, który gdzie niegdzie podstąpił pod twierdzę aż do 15 sążni, rzucał do niéy bomby, szczególniéy podczas nocy; oblężeni odpowiadali mu ogniem z dział i ręcznéy broni, przez co z oboiéy strony prawie codziennie kilku ludzi poginęło. Z Greków poległ w d. 2. Czer: od kuli działowéy w reducie Botzarego znakomity Ocer i głowa znacznéy rodziny, Kapitan Demeter Sideri. W kilka dni poźniéy przy rozpoznawaniu wzięli Turcy w niewolę Kapitana Metzo. Nowa Turecka reduta, naprzeciwko bateryi Normanna, zdaie się być podług zeznania zbiegów przeznaczona, aby z niéy zrobiono wyłom, którym Reszyd Basza chce przypuścić szturm, na iaki wszakże, iak Kronika powtórnie zapewnia, wszyscy w twierdzy przygotowani są do naymocnieyszego odporu. W obozie Seraskiera ma być znany Oficer artyleryi, Caretto, (dawniéy w służbie Alego Baszy.) Z Gazet Messolungskich z d. 28. Maia i d. 4. Czerwca pokazuie się także, że Nikita Stamatelopulo, ieden z znanych buntowników przeciwko Dyrektoryium w Napoli di Romania (otrzymali oni teraz amnestyią), który przy końcu Kwietnia ze swoimi towarzyszami wygnania, Zaimi i Londo, pod Gastuni był wylądował, a w skutek czego wyrok Dyrektoryium nakazał, aby go wszędzie, schwytać i do Napoli przystawić, przebywał pod ten czas w Messolundze i na wezwanie uczynione do niego pod d. 31. Maia z Kalavrita, by na mocy naynowszéy amnestyi powrócił do Morei, (gdzie go potrzebuią), odpowiedział, iż nie opuści Messolungi, póki trwać będzie oblężenie.«

»W nocy z d. 30. na 31. Maia zawinął Grecki bryg Leonidas do portu Messolungi z potrzebami żywności i amunicyią. W kilka dni poźniéy w d. 4. Czer:, bardzo rano, pokazały się przed Messolungą będące na stanowisku pod Patras cztery Tureckie okręt: 2 brygi, 1 szebeka i 1 mistik. Leonidas wyszedł przeciwko nim; wszczęła się potyczka, w któréy Tureckie okręty nieiaką poniosły stratę, atoli silny wiatr przeszkodził dalszéy z onemi utarczce. Turcy cofnęli się ku Papa, Grecki bryg krążył pod Prokopamistą. Dnia następuiącego, gdy wiatr ustał, przybyły znowu z Papa owe cztery okręty, atoli postrzegłszy z daleka Leonidasa, obróciły i schroniły się pod obronę twierdzy.«

»W d. 10. Czerwca rano ukazał się trzeci oddział floty Greckiéy, przeznaczony na blokadę zatoki Koryńckiéy, (siły iego nie podaią) pod sprawą Admirała Nenga (Jerzego, syna Demetra) w porcie Messolungi, i ieszcze tegoż samego dnia wydał wspomniony Kommendant uwiadomienie, które nakazana blokadę zatoki Korynckiéy rozporządzeniem z d. 26. Października r. z. przez Dyrektoryium w Napoli znowu przywodzi do skutku: (takowa blokada, iak wiadomo, z powodu zamieszek wewnętrznych w Morei nie długo trwała.)«

»Nro. 43. Kroniki Greckiéy z d. 11. Czerw-

ca zawiera wyrok amnestyi, ogłoszony w d. 30. Maia w Napoli di Romania, treści następuiący:

»Tymczasowy Rząd Grecki.«

»Dyrektoryium.«

»Ponieważ zgoda i wspólne działanie wszystkich Greków wyraznie iedyną i niepokonaną są bronią przeciwko nieprzebłaganemu nieprzyiacielowi Oyczyzny;«

»Ponieważ przez cały czas teraźnieyszéy walki, Rząd miał świetne dowody, że Grecy w umysłach swoich przechowuią starodawną cnotę ścisłéy iedności i zgody przeciwko nieprzyiacielowi, i każdą inną namieiętność zapominaią, ożywieni iedynem uczuciem szlachetnem ocalić Oyczyznę, gdy za porozumieniem się i w chrześciiańskiéy i braterskiéy zgodzie wypędzą barbarzyńskich Władzców;«

»Ponieważ Rząd Grecyi słusznie do tego przyczynić się musi, aby w sercach wszystkich Greków ta prawdziwa posada wszystkich cnót głębiey utkwiła, od któréy spodziewać się sławy imienia Greckiego i z nią połączonéy pomyślności Oyczyzny; i«

»Ponieważ ci, którzy niegdy, albo przeciwko swym obowiązkom politycznym postępowali, lub iakim innym sposobem nie zważali istnieiących ustaw, z drugiéy strony zaś okazali szczérą odmianę sposobu myślenia i wzywaiąc łaski ustaw i litości Rządu, ofiaruią wspólnie przykładać się w teraźnieyszéy walce przeciwko nieprzyiacielowi;«

»Zatem Dyrektoryium, za przyzwoleniem dostoynego Senatu (na mocy Uchwały Senatu Nro. 683.) stanowi:«

»1) Wszystkim, którzy dopuścili się politycznego przewinienia (wyiąwszy przewinienie iawnéy zdrady), i w skutek tego uwięzieni, lub maią z swoich czynności zdać sprawę: otrzymuią powszechną amnestyią.«

»2) Wszystkie czynności Rządu przeciwko tym, którzy się dopuścili przewinień politycznych (wyiąwszy zdradę) odwołuią się i idą w niepamięć.«

»3) Wszyscy, którzy się podobnych przewinień dopuścili, iakiegobądź stanu i stopnia, od dnia dzisieyszego bez wyiątku otrzymuią znowu prawo obywatela, stosownie do Ustawy organiczney.«

»4) Ninieysze uwiadomienie ma być drukiem ogłoszone; Jeneralny Sekretarz, Minister Spraw Wewnętrznych, Woyny, Sprawiedliwości i Policyi, powinni, iak daleko każdego dotyczé, czuwać nad onego wykonaniem.«

»W Napoli d. 30. Maia 1825.«

Wice-Prezydent: »Gika Botassi.«

Sekretarz Jeneralny: »Maurocordato.«

»Dnia następuiącego (d. 31. Maia) obchodzono z tego powodu w Napoli uroczystość kościelną, podczas téyże znany Senator (i Proboszcz?) Trikapi, miał z textu Jozuego Rozd. VII. w. 7. kazanie, w którym żądzę panowania, zazdrość, wzaiemną nienawiść, własny zysk, złość i machinacyie wystawił iako oznaczaiace politykę Greków, wiodącą Oyczynę nad brzeg przepaści!«

---

Względem wzięcia w niewolę Odysseusza, (o czém w Numerze naszym z. d. 9. Czerwca umieściliśmy doniesiesienie Gazety Ateńskiéy, zob. Ner. 71. Gaz. n.) mamy bliższe szczegóły od podróżnego, który opuścił Atheny w ostatnich dniach Maia: »...... Blisko Salony opuszczony był Odysseusz prawie od wszystkich swoich. Przeszli oni do Greków, stoiących naprzeciwko niego pod dowództwem Goury. Właśnie pod tenczas odebrał od zaufanego sobie Turka wiadomość, iż w skutek rozkazu odebranego z Konstantynopola zamyślaią go schwycić i żywego lub nieżywego zawieść do Negropontu. To miało być w nocy wykonaném. Oddysseusz prędko się namyślił, umówił się z kilkoma udać zmyśloną ucieczkę, puścił się za nimi z wielkim krzykiem i tym sposobem uszedł, zanim dowiedzieli się Turcy co właściwie zaszło. Spodziewał ón się pobłażania u swoich, ponieważ własnie byli ci, którzy niegdy zostawali pod iego rozkazami. Goura kazał go okuć w kaydany i zaprowadzić przed iaskinię, gdzie mieszkała rodzina Odysseusza i iego szwagier. Doświadczano, aby tychże do poddania tego schronienia zniewolić; lecz nie powiodło się. Poczém posłano Odysseusza do Megary, tam chciał go lud ukamienować i tylko tym sposobem został ocalony, że go straż płaszczami swemi okryła. Z Megary wysłano go do Salamis, a w d. 11. do Athen. Na ulicy tego miasta uderzyła go kobieta kamieniem w twarz, lud pałał wściekłością, wyrzucaiąc mu iego dowolne kary śmierci, szczególniéy pewnego Papy, którego zamurować rozkazał. Rząd zalecił niewolnika przystawić do Napoli, atoli Kapitanowie (Goury) sprzeciwiali się temu, odpowiadaiac: »Odysseusz bezpiecznieyszy w Athenach, iak w Nauplia.« Pokazywali mnie go. Siedzi ón w Akropolis w czworoboczney wieży, naprzeciw Propylaenów i wałowi, który podczas swoiego dowództwa kazał wystawić, dla czego także oznacza to napis na kamieniu: »dzieło sztuki woienney Grecyi, ukończone wspólnie przez Odysseusza i Gourę.

---

Redakcyia Józefa Bensy; Druk Pillerów.